

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

11. søndag i treenighetstiden - 20. august 2017

Prekentekest: Matt 23, 37-39

Lesetekst I: Jes 64, 6b-65,2

Lesetekst II: Rom 9, 2-5; 10, 1-4

Avvist kjærlighet

11. søndag i treenighetstiden har fra gammelt av blitt kalt "Israels-søndagen". Tekstene er alvorlige og ligger nær klagesangtradisjonen. Likevel forteller de om Guds kjærlige mål: å samle og beskytte sitt folk. Gud har ikke skjult sitt ansikt for oss og overlatt oss til vår skyld. Slutten av kapittel 64 i Jesaja omhandler folkets anger og bønn til en Gud de føler har skjult seg. Måten å tiltale Gud på minner om klagesangene, f. eks. Sal 22,2; Min Gud, min Gud, hvorfor har du forlatt meg. I kapittel 65 er det Guds røst som får ordet. Gud har alltid vært der for dem som søker han. Gud er ikke døv og fjern. Problemet er at mennesket har overhørt Guds stemme og Guds nærvær.

Hvor er du?

Israelsfolket har vendt Gud ryggen. Men Gud er stadig på leting og roper til oss. Letingen begynte alt i paradisetts hage: "Hvor er du?" (1 Mos 3,9) Bibelen er ikke en fortelling om hvordan mennesket søker Gud, men om at Gud søker mennesker. Mennesker som stadig vender ham ryggen.

Det samme temaet følges opp i leseteksten fra Romerbrevet. Paulus var jøde, og her blir vi minnet om Paulus' kamp for Israels frelse. Han peker på at Jesus var jøde. Som hedningens apostel, har Paulus likevel stor kjærlighet til sitt eget folk. Dette kommer klart frem i hans undervisning om Guds utvelgelse av Israel (Rom 9-11). Paulus' store smerte var at jødene ikke anerkjente Jesus som Messias. *"De kjenner ikke Guds rettferdighet, men vil bygge sin egen rettferdighet. Derfor har de ikke bøyd seg under rettferdigheten fra Gud."* (10.3) Han gikk så langt som å si at han selv gjerne skulle være forbannet og skilt fra Kristus, om det bare kunne være til hjelp for hans søsken. Her ser vi en parallell til Moses som sier til Herren (2. Mos 32.32): *"Tilgi nå syndene deres! Kan du ikke det, så stryk meg ut av boken du skriver i"*. Paulus ber om at jødene, som har slik iver for Guds sak, må lære å kjenne Jesus, han som er lovens ende og mål.

Jesu smerte

I evangelieteksten er det ikke mennesker som synger klagesanger over Guds fravær. Vi møter Jesus som klager over at menneskene ikke vil ta imot Guds nåde. Teksten er hentet fra Jesu tale mot de skriftlærde og fariseerne, hvor Jesus roper ut sju ve-rop rettet mot hykleri og falsk fromhet. Han angriper dem for å stenge mennesker ute fra himmelen med sine egne lover. Jesus gir dem den samme attest som Paulus (Rom 10.1) "De brenner for sin sak". Etter ve-ropene følger to avsnitt med domsord. Vår tekst er det siste av disse to. Her retter Jesus samme angrep mot Jerusalem som han i ve-ropene rettet mot fariseerne og de skriftlærde: Jerusalem slår i hjel profetene og steiner dem Gud har sendt. I det første avsnittet med domsord (v35) viser Jesus til forbindelsen mellom Abel og Sakarja, den første og siste martyr i GT. Så husker vi at det er bare dager til Stefanus må møte sin skjebne. (Apgj 7, 54-8,1)

Jesus uttrykker sin store smerte over det som har skjedd og det som skal komme. Lukas skriver i parallellteksten (13,34f) at Jesus gråter fordi dommen rammer hans eget folk og ham selv. Jesu store smerte er at Jerusalem ikke vil ta imot frelsen. Han ville samle Jerusalems barn som en høne

samler kyllingene under sine vinger. Men de ville ikke.

Kjent bilde

Bildet av en fugl som beskytter ungene sine brukes flere steder i GT om Guds omsorg. (Sal 17,8; 91,3f) Jesaja bruker også bildet i et kall til Jerusalem om omvendelse. Se Jes 31, 15-18. Jesus tvinger ingen til å følge ham. Han vil samle Jerusalem – ikke fordømme dem.

Gudsforlatt

Etter Jesu klage følger konsekvensene av folkets motvilje og ulydighet. For Jerusalem blir det drastiske konsekvenser. "Huset deres blir forlatt og legges øde!" Jeremia hadde en tilsvarende dom mot templet før Jerusalem ble erobret i 587 (Jer 12,7; 22,5) Jesus omtaler tempelet som "huset deres", ikke "min Fars hus", slik han hadde omtalt det tidligere (Luk 249) Et ødelagt tempel var et alvorlig slag mot jødernes tro. All religiøs aktivitet dreide seg om tempelet og aktiviteten rundt det. Når Jesus sier at huset deres skal bli forlatt, er det et uttrykk for at Guds nærhet i templet ville opphøre. At templet skal bli et gudsforlatt sted kommer også frem i domstekster i GT (f.eks 1 Kg 9, 7-9) Det er en et kraftig budskap Jesus kommer med når han ikke lenger omtaler templet som Guds hus. Jødene hadde sin religiøse identitet knyttet opp mot aktiviteten i templet. Gud bodde der. Når han forlater templet, mister folket og landet sin særlige beskyttelse og legges åpent for fienden.

At Gud forlater templet knyttes konkret sammen med at de ikke lenger skal se Jesus (v39) Dette markeres også helt konkret med det Matteus skriver i 1. vers i neste kapittel. "Jesus forlot nå templet".

Ikke for alltid

Men Jesus forlater ikke byen for alltid. Han vil på nytt møte byen, ved historieløpets ende. Og da skal han igjen bli lovprist med det gamle hyllingsropet fra Salme 118,26 og Luk 21,9: *"Velsignet er han som kommer i Herrens navn!"* Da kommer han som den triumferende Messias. Fiendskapet mot Gud sønn vendes til hyllest. Det siste verset i evangelieteksten gir et håp inn i Jesu klagende oppgjør med Jerusalem. Selv om folket nå har avvist Jesus som Guds sønn og byen blir forlatt av Gud, ser vi en strime av håp om omvendelse og frelse. Jfr Rom 11,25 ff. *"Fra Sion skal redningsmannen komme, han skal ta bort gudløsheten fra Jakob"*. Guds endelige ord til det utvalgte folk er ennå ikke sagt.

Aktuelt?

Tekstene på 11. søndag i treenighetstiden, "Israelssøndagen", retter sin oppmerksomhet mot Guds folk i den gamle pakt. Kan historien gjenta seg i den nye pakt? Har tekstene aktualitet i dag?

Den motstanden Jesus møtte blant jødene representerer hele verdens motstand mot Guds frelseshandling. Jesus kom til verden og han kom til sine egne. (Joh 1, 9-11) Hos begge ble han avvist. Troen på egen fromhet og behovet for å dyrke seg selv, våre vansker med å se egne feil og Guds godhet er verdensomspennende og allmennmenneskelig. Fortsatt avviser mennesker Guds innbydelse til frelse. Ordet forkynnes, verden tar ikke imot det. Når mennesker avviser Guds kjærlighet, må de også møte konsekvensene av dette valget.

Også kirken må vokte seg mot fariseisme. Jakt på egen ære og anseelse, hykleri og fordømmelse av sann nestekjærlighet er store utfordringer for Jesu disipler også i dag. Også vi fristes til å sette menneskebud foran Guds bud. Jesu tale mot Jerusalem misbrukes dersom pekefingeren bare rettes mot andre og ikke mot oss selv. Det er viktig å huske på at anklagen og advarselen kommer fra en som kjenner oss og bare vil oss vel. Det er vondt å bli avslørt, men vi avsløres av ham som har kraft og myndighet til å tilgi og til å frelse oss på tross av vår utilstrekkelighet.

Bjørn Hesselberg

LS-leder i Den Norske Israelsmisjon, sokneprest i Hommelvik

bjorn.theodor.hesselberg@ntebb.no